

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **J. B.**, bytom B., C. X., zastúpený JUDr. J. H., advokátom Advokátskej kancelárie v B., T. ul. č. X., proti odporkyni **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o vdovecký dôchodok, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 15. júna 2007, č.k. 7 Sd /87/2007-37, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 15. júna 2007, č.k. 7 Sd /87/2007 – 37, **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 15. júna 2007, č.k. 7 Sd /87/2007-37, potvrdil rozhodnutie z 13. januára 2007 č. X., ktorým odporkyňa podľa § 293n ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z.z., /ďalej len „zákon o sociálnom poistení“/, zamietla žiadosť navrhovateľa o vdovecký dôchodok s odôvodnením, že jeho manželka ku dňu smrti nebola poberateľkou starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, čiastočného invalidného dôchodku, dôchodku za výsluhu rokov a nespĺnila podmienky nároku na žiadnu z uvedených dôchodkových dávok a ani nezomrela v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, preto podmienky pre vznik nároku na túto dávku nespĺnil.

V odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že manželka navrhovateľa bola poberateľkou dôchodku manželky, vznik ktorej dávky podľa § 51 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, /ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“/ bol viazaný na skutočnosť, že manželka nebola zárobkovo činná a dosiahla vek 65 rokov a navrhovateľ bol zamestnaný po dobu

potrebnú pre nárok na starobný alebo iný dôchodok. Návrh navrhovateľa, aby súd skúmal či ku dňu svojej smrti nebohá manželka navrhovateľa nespĺnila podmienky pre vznik nároku na priznanie pomerného starobného dôchodku nepovažoval za dôvodný, lebo rozhodnutia odporkyne o zamietnutí pomerného starobného dôchodku i o zamietnutí žiadosti navrhovateľky o započítanie doby zamestnania z vyhlásenia o dobách zamestnania a zárobku od 1. júla 1945 do 31. marca 1951 sú právoplatné.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie navrhovateľ. Žiadal napadnutý rozsudok prvostupňového súdu zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na nové konanie. Uviedol, že krajský súd neúplne zistil skutkový stav veci, nevykonal navrhované dôkazy, hoci nimi malo byť preukázané, že nebohá manželka navrhovateľa v deň smrti splnila podmienky nároku na starobný dôchodok alebo pomerný starobný dôchodok.

Odporkyňa sa na odvolanie navrhovateľky vyjadrila písomne tak, že žiada napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd ako súd odvolací (§ 250s ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Podľa § 135 ods. 2 OSP otázky, o ktorých patrí rozhodnúť inému orgánu, môže súd posúdiť sám. Ak však bolo o takejto otázke vydané príslušným orgánom rozhodnutie, súd z neho vychádza.

Podľa § 293n písm. b/ zákona o sociálnom poistení vdovec, ktorého manželka zomrela pred 1. januárom 2004, nebol mu priznaný vdovecký dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 alebo zanikol nárok na taký vdovecký dôchodok pred 1. augustom 2006 a ku dňu smrti manželky, najneskôr do uplynutia troch rokov od smrti manželky, dovšil dôchodkový vek alebo bol uznaný invalidným a táto invalidita trvá aj po 31. júli 2006 z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %, má nárok na vdovecký dôchodok po manželke, ktorá ku dňu smrti splnila podmienky nároku na starobný dôchodok, pomerný

starobný dôchodok alebo získala dobu zamestnania na nárok na invalidný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľ sa domáhal priznania vdoveckého dôchodku po svojej nebohej manželke A. B., ktorá sa narodila X. a zomrela X.. V čase jej smrti mal navrhovateľ nárok na starobný dôchodok a jeho výplatu, preto splnil podmienky nároku na vdovecký dôchodok, uvedené v § 293n ods. 1 prvá veta zákona o sociálnom poistení. Okrem splnenia týchto podmienok však bolo povinnosťou odporkyne skúmať tiež splnenie ďalších podmienok, ktoré vyžaduje zákon pre vznik nároku na túto dávku. Musela teda skúmať aj splnenie podmienok, vyžadovaných v § 293n ods. 1 písm. a/ až c/ zákona o sociálnom poistení. Pri ich skúmaní nebolo sporné, že manželka navrhovateľa ku dňu svojej smrti nebola poberateľkou starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, čiastočného invalidného dôchodku, dôchodku za výsluhu rokov a nespĺnila podmienky nároku na starobný, invalidný čiastočný invalidný dôchodok, ani na dôchodok za výsluhu rokov a ani nezomrela v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.

Pre posúdenie nároku navrhovateľa na vdovecký dôchodok zostala spornou iba skutočnosť, či manželka navrhovateľa mala ku dňu svojej smrti nárok na pomerný starobný dôchodok.

Z obsahu pripojeného spisu Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 35 S 224/1997 vyplýva, že konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne z 22. marca 1996 v spojení s rozhodnutím zo 16. júla 1996 číslo X. o pomerný starobný dôchodok nebolo právoplatne skončené. Pred právoplatným skončením veci A. B. zomrela. Po jej smrti vzal návrh na preskúmanie uvedených rozhodnutí späť advokát, ktorý ju zastupoval v konaní za jej života. Súd však neskúmal, či advokát, ktorého plná moc zanikla smrťou A. B., mohol účinne vziať späť návrh v uvedenej veci späť a konanie zastavil. Uznesenie z 30. októbra 1998, sp.zn. 35 S224/2007-51 o zastavení konania doručil len advokátovi a nesprávne na ňom vyznačil právoplatnosť. Neskúmal však, ktoré osoby ako jej právni nástupcovia sa stali účastníkmi konania a nedoručil im ani svoje uznesenie z 30. októbra 1998, sp.zn. 35 S224/2007-51, hoci sa proti nemu mohli odvolať.

Po právoplatnom skončení konania, vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp.zn. 35 S 224/2007 mohol súd zistiť, či manželka navrhovateľa mala v čase svojej smrti nárok na pomerný starobný dôchodok. Ak súd na právoplatné skončenie uvedenej veci nevyčkal, potom si záver o uvedenom nároku manželky navrhovateľa mohol urobiť sám. Pre takýto záver však musel zistiť, akú dobu zamestnania jej bolo možné hodnotiť pre dôchodkové účely ako zamestnanie. Z evidenčného materiálu odporkyne vyplýva, že z potrebných 10 rokov zamestnania pre priznanie pomerného starobného dôchodku podľa § 26 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení bola navrhovateľke započítaná doba zamestnania 6 rokov a 293 dní do 11. marca 1996. V uvedenej dobe zamestnania nie sú započítané doby zamestnania z „Vyhlásenia o dobách zamestnania“ a to: doba od 1. júla 1945 do 18. mája 1947, doba od 24. októbra 1947 do 25. mája 1948, doba od 15. novembra 1948 do 12. júna 1949 a doba od 1. novembra 1949 do 31. marca 1951, kedy mala byť zamestnaná u p. M. J.. Túto dobu jej odporkyňa neuznala z dôvodu, že nebola nemocensky poistená.

V ďalšom konaní bude úlohou prvostupňového súdu zistiť, (a to bez ohľadu na skutočnosť, či konanie, vedené na Krajskom súde v Bratislave sp.zn. 35 S 224/07 už bude právoplatne skončené), či manželka navrhovateľa skutočne vykonávala prácu ako pomocnica v domácnosti a súčasne ako pomocnica v obuvníckej dielni u M. J. na základe jeho príkazov, za plat a či bolo odvádzané mesačne poistné vo výške 50 Sk tak, ako to vyplýva aj z uznesenia odvolacieho súdu z 29. mája 1998 č.k. 3So 244/1997-35 v uvedenom konaní (sp.zn. 35 S 224/07). Pre takéto zistenie bude potrebné vypočuť svedkov T. a E. J. na okolnosti, či ich rodičia skutočne zamestnávali pani A. B., lebo predchádzajúce vyjadrenie svedka T. J. o tejto okolnosti nebolo presvedčivé. Bude potrebné zistiť, prečo manželka navrhovateľa pracovala u ich otca prerušovane a dôvod, pre ktorý nemá v pracovnej knižke zapísanú preukazovanú dobu zamestnania obdobne, ako iné zamestnania. Úlohou súdu bude tiež zistiť vypočutím navrhovateľa, prečo jeho manželka (s ktorou sa už v uvedenej dobe poznal) uvádzala, že pracovala u p. M. J. v období do 31. marca 1951, hoci v období od 21. marca 1951 do 27. marca 1951 má v pracovnej knižke zapísané iné zamestnanie. Rovnako bude povinnosťou súdu skúmať, či A. B. nevykonávala prípadne iné zamestnanie do veku 65 rokov svojho života.

Iba po vykonaní takéhoto dokazovania bude možné posúdiť, či manželka navrhovateľa ku dňu smrti splnila podmienky nároku na pomerný starobný dôchodok a tak posúdiť následne oprávnenosť žiadosti navrhovateľa o priznanie vdoveckého dôchodku ku dňu 1. augusta 2006 zo všetkých zákonných hľadísk.

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok prvostupňového súdu zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. h/ OSP a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom rozhodne aj o trovách celého konania (§ 224 ods. 3 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. mája 2008

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová